

ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ

Το δόγμα είναι...
τα γρόσια

Τέτοιες ημέρες πριν από έναν χρόνο, ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας καθόταν δίπλα από τον αρχηγό των ενόπλων δυνάμεων στο ετήσιο συμβούλιο για τις κρίσεις των στρατηγών. Χθες ο Ταγίπ Ερντογάν κάθισε μόνος του στην κεφαλή του τραπέζιου: τέλος εποχής, θεωρούν οι αναλυτές, για τον άλλοτε πανίσχυρο στρατό της γείτονος, που έκανε πραξικοπήματα όποτε ήθελε και ξαναέγραψε το Σύνταγμα της χώρας στις αρχές της δεκαετίας του '80. Η φωτογραφία της συνεδρίασης αποτελεί τη σημειολογική απόδειξη ότι οι εποχές, όπως το κοντινό 2001, που ο αρχηγός του στρατού είχε πετάξει στον τότε πρωθυπουργό Μπουλέντ Ετζεβίτ ένα αντίγραφο του Συντάγματος για να

ΤΗΣ ΝΑΤΑΣΙΑΣ ΜΠΑΣΙΣΤΕΑ

τον βάλει στη θέση του έχουν περάσει, πιθανότατα, ανεπιστρεπτή. Μικρή λεπτομέρεια: Την Παρασκευή και παρά τη σκληρή κόντρα του στρατού με τους ισλαμιστές οι στρατηγικοί περίμεναν να κλείσουν οι αγορές για να παραιτηθούν ώστε να μην επηρεασθεί το νόμισμα της χώρας. Αλλη μικρή λεπτομέρεια: Ένας από τους πρώτους που έσπευσαν να σχολιάσουν τις εξελίξεις στην Τουρκία ήταν η γνωστή μας Goldman Sachs. Οι εξελίξεις, σύμφωνα με τους αναλυτές της, «θα ενισχύσουν τη δημοκρατία και κυρίως την οικονομική πορεία της χώρας». Είναι προφανές ότι η οικονομία είναι ένα σημαντικό κομμάτι στο παρασκήνιο των όσων γίνονται τον τελευταίο καιρό στην Τουρκία. Το «μετριοπαθές Ισλάμ» και η εξάπλωσή του μέσα από οικονομικά ανοίγματα σε όλο τον κόσμο αποτελεί την καρδιά της διδασκαλίας του Φετχουλάχ Γκιουλέν, του πρώην ιμάμη από το Ερζερούμ που θεωρείται ο πνευματικός πατέρας του Ερντογάν. Με μια σειρά τραpezών και ασφαλιστικών εταιρειών, καθώς και με αξία κεφαλαίων που εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 25 δισεκατομμύρια δολάρια, το συσσωρευμένο ισλαμικό κεφάλαιο του κινήματος του Γκιουλέν μέσα από επενδυτικά προγράμματα δημιουργεί στηρίγματα σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Και μέσα από ένα δίκτυο περίπου 1.000 σχολείων σε όλο τον κόσμο (τα 100 στις ΗΠΑ) το «ήπιο Ισλάμ» ενισχύει διαρκώς την εικόνα του.

Το τρίο Γκιουλέν - Ερντογάν - Νταβούτογλου φαίνεται ότι διαθέτει μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό. Η τελική σύγκρουση με τον στρατό που βλέπουμε αυτές τις ημέρες μόνο τυχαία δεν είναι. Και η οικονομική κατάσταση της γειτονικής χώρας επιτρέπει ακόμα πιο δυναμικές κινήσεις στο μέλλον. Μέλλον; Σαν κάτι να μας θυμίζει αυτή η λέξη, εδώ στην Ελλάδα. Μάλλον αυτό που έλεγε ο Πολ Βαλερί: «Το μέλλον δεν είναι πια αυτό που ήταν κάποτε».

– ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΠΙΘΗΚΟΙ ΚΛΕΙΝΟΥΝ
ΤΑ ΜΑΤΙΑ, ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΥΤΙΑ!..
– Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ;...
– ΤΗ ΜΥΤΗ!..
– Ο ΠΕΜΠΤΟΣ;...
– ΤΟΝ ΚΕΦΑΛΟ ΤΟΥ!..
– ΚΙ ΑΝ ΟΙ ΠΙΘΗΚΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΟΙ;...
– ΤΟΤΕ ΚΛΕΙΝΟΥΝ Ο,ΤΙ ΒΡΟΥΝ!..
ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΓΕΦΥΡΕΣ...

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΡΧΗ

ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ

Γράμμα από τη Χαϊδελβέργη

Περί της συμμετοχής των φοιτητών στα όργανα διοίκησης των ΑΕΙ

Αξιότιμη Κυρία Υπουργέ της Παιδείας, Συντάσσω την παρούσα επιστολή (την οποία θα ήθελα, αν ήταν δυνατόν, να την απευθύνω στην αξιότιμη υπουργό Παιδείας), από το φιλοσοφικό σπουδαστήριο του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης, όπου εργάζομαι ερευνητικά ως εταίρος και υπότροφος του Ιδρύματος Humboldt. Προτάσσω αυτήν τη διευκρίνιση όχι βεβαίως για να περιαιολογηθώ, αλλά ως ένα κάποιο τεκμήριο της θέσης ότι πιθανότατα δεν ανήκω στην κατηγορία των τεμπέλδων, βολεμένων και διεθνώς απαξιωμένων πανεπιστημιακών.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΘΑΝΑΣΑ

Αξίζει, καταρχήν, να αναρωτηθούμε ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα ελληνικά ΑΕΙ (πέραν, βεβαίως, της υποχρηματοδότησης). Ποιος είναι ο σημαντικότερος παράγοντας δυσλειτουργίας, αδιαφάνειας, κακοδιοίκησης, διαπλοκής; Η πανεπιστημιακή κοινότητα φαίνεται ότι γνωρίζει την απάντηση, όπως προφανώς και εσείς: είναι η φοιτητική συμμετοχή στην εκλογή των οργάνων διοίκησης των πανεπιστημίων. Οι βέβαια επειδή οι φοιτητές εν συνόλω είναι διεφθαρμένοι. Ούτε καν επειδή μέσω αυτών τα κόμματα επηρεάζουν τα πανεπιστημιακά πράγματα. Αλλά επειδή, ειδικά τα τελευταία 15 χρόνια, η δήθεν φοιτητική συμμετοχή έχει εκφυλισθεί ασκούμενη κατά κύριο λόγο από διεφθαρμένους, αυτονομημένους από κόμματα και τις παρατάξεις αρχηγίσκους, οι οποίοι παζαρεύουν τις ψήφους που ελέγχουν ζητώντας σε αντάλλαγμα συμβάσεις κυλικείων, μεταπτυχιακά διπλώματα, και άλλα πολλά... Αν στο σημερινό ελληνικό πανεπιστήμιο μπορεί να διατυπωθεί ένα αίτημα πραγματικά προοδευτικό (θα έλεγα δε και «αριστερό») – αν η Αριστερά δηλώνει πρώτα απ' όλα μια ηθική στάση...), αυτό είναι η άμεση και πλήρης κατάργηση της φοιτητικής «συνδιοίκησης»! Το αίτημα

αυτό παρακάμφθηκε από την ψευδομεταρρύθμιση της προκατόχου σας, αλλά ικανοποιείται πλήρως από τη δική σας. Η παρέμβαση αυτή αντισταθμίζει και υπερκαλύπτει πολλές ατυχείς ρυθμίσεις που περιλαμβάνει το νομοσχέδιο – ακόμη και το γεγονός ότι υποκύψατε στις πιέσεις γιατρών και δικηγόρων και αναίρεσατε τη θέσπιση διακριτής κατηγορίας «πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης». Αντισταθμίζει ίσως όλες τις ατυχείς ρυθμίσεις, εκτός από μία: την ανάθεση της διοίκησης των πανεπιστημίων στα περίφημα Συμβούλια, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά θα συγκροτούνται.

Ας δεχθούμε την υπόθεση ότι η πλειονότητα των πανεπιστημιακών αφορμάται πρωτίστως από ιδιοτελή συμφέροντα και είναι έτοιμη για κάθε συναλλαγή που θα τα εξυπηρετήσει. Μόνη λύση τότε θα ήταν ο εξωθεν και άνωθεν διορισμός διοικήσεων, π.χ. από την ΑΔΙΠ. Επειδή όμως αυτό προοικονομεί στο Σύνταγμα, καταφεύγετε στην πρόταση που καταθέσατε. Να δούμε όμως τι συνέπειες μπορεί να έχει; Το σύνολο των καθηγητών κάθε ιδρύματος θα πρέπει να εκλέξει 7 εσωτερικά μέλη του Συμβουλίου.

Οι ισχυροί θα αρχίσουν τις πιέσεις και τις υποσχέσεις, οι καλοί θα αποφύγουν την εμπλοκή, οι κατώτερες βαθμίδες θα πειθαρχήσουν, και έτσι θα εκλεγούν επτά πρόκριτοι, οι οποίοι, μαζί με τον έναν εκλεγέντα φοιτητή, θα κληθούν να διορίσουν άλλα 7 εξωτερικά μέλη. Δεν βλέπετε τι θα γίνει στην πράξη; Ο καθένας από τους επτά θα προτείνει από έναν «κολλητό» του, θα τους εγκρίνουν ομόφωνα, και μετά θα επιλέξουν ως πρόταξη κάποιον που θα μπορούν να ελέγχουν. Αυτός θα τους κάνει όλα τα χατίρια, για να κερδίσει και τη δεύτερη θητεία που του επιτρέπει το νομοσχέδιό σας! Δεν συμμερίζομαι, κυρία Υπουργέ, τον μύθο ότι καλό πανεπιστήμιο είναι το δημοκρατικό. Αν όμως επιδιώκετε να αντικαταστήσετε τη

«δημοκρατία» από ένα σύστημα «αριστοκρατίας», η πρότασή σας οδηγεί μάλλον στο αντίθετο: σε μια λούμπεν ανεξέλεγκτη ολιγαρχία, που θα μετατρέψει πολλά πανεπιστήμια σε πεδία διαπλοκής, διαφθοράς και φτηνής καθημερινής συναλλαγής.

Αν λοιπόν η αριστοκρατία που ονειρεύεστε είναι αντισυνταγματική, διορθώστε τη δημοκρατία. Αφήστε τη διοίκηση σε πρόταξη και αντιπρυτάνεις. Θεσπίστε ένα ολιγομελές Συμβούλιο με ελεγκτικό ρόλο και με πλειοψηφία εξωτερικών μελών, το οποίο θα ορίζεται από τη Σύγκλητο. Και καταργήστε απλώς τη συμμετοχή των φοιτητών (έστω και με το απλό μέτρο της στάθμισης της ψήφου τους). Αν το κάνετε, η συντριπτική πλειοψηφία της πανεπιστημιακής κοινότητας θα σταθεί δίπλα σας. Και στις επόμενες πρυτανικές εκλογές η μέση ποιότητα των πρυτάνεων θα βελ-

Αν στο σημερινό ελληνικό πανεπιστήμιο μπορεί να διατυπωθεί ένα αίτημα πραγματικά προοδευτικό, αυτό είναι η άμεση και πλήρης κατάργηση της φοιτητικής «συνδιοίκησης»

τιωθεί θεαματικά, αφού θα έχουν αποφασίσει να «εκτεθούν» όλοι όσοι τώρα αποφεύγουν το αλισβερίσι με τα καλόπαιδα.

Αν όμως επιμένετε στην εκδοχή σας, δύσκολα θα αποσείσετε την υποψία ότι οι επιδιώξεις σας είναι αλλότριες: ότι πάτε «γυρεύοντας για καβγά» και ότι θέλετε να «τρίψετε τη μούρη των πανεπιστημιακών» εξυπηρετώντας προσωπικές σας στρατηγικές. Δυστυχώς αλλά ομολογούμενως, με την προθυμία πολλών συναδέλφων μου να μιμηθούν τους ταξιτζήδες, η διάλυση των πανεπιστημίων που (και εξαιτίας σας) θα προκληθεί την επόμενη χρονιά θα ενισχύσει αυτήν την ενδεχόμενη επιδίωξή σας...

Ο Παναγιώτης Θανάσης διδάσκει Φιλοσοφία στο ΑΠΘ